

ONTVANGEN 19 DEC. 2013

2013/033

CDHO
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit Leiden
College van Bestuur
t.a.v. mevrouw prof. dr. S.E. Buitendijk
Postbus 9500
2300 RA LEIDEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 13 DEC. 2013
Betreft Doelmatigheidsaanvraag wo-bacheloropleiding International Studies
Den Haag

Onze referentie
580357

Uw brief van
05 september 2013

Uw referentie
2013/34777 AZ

Bijlagen
1

Geachte mevrouw Buitendijk,

Met uw brief van 4 september 2013, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 6 september 2013, hebt u mij het hernieuwde voornemen voorgelegd om de wo-bacheloropleiding International Studies als bekostigde opleiding in Den Haag te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 4 november 2013, met kenmerk 2013/033, positief geadviseerd over uw aanvraag.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo-bacheloropleiding International Studies als bekostigde opleiding in Den Haag te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012 leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Ik volg de CDHO in haar oordeel dat de aanvraag voldoet aan artikel 13 van de Beleidsregel en eveneens aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-registratie

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW vervalt dit besluit, indien de opleiding niet binnen tien maanden nadat instemming is verleend, is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho).

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

In verband met de geldigheidsduur van dit besluit wijs ik u erop dat het van belang is zo spoedig mogelijk een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding bij de NVAO in te dienen.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Onze referentie
580357

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

I. Hoens

T 19/11

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	56/998
Datum Reg.	05 NOV. 2013
Directie	OCW
Ter behandeling aan:	
☐ Advies aan/afdoening door bewindspersoon	
☐ Advies aan/afdoening door lid MT-OCW	
☐ Afdoening op directieniveau	
☐ Ter kennisgeving	

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 6 september 2013 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Universiteit Leiden om de wo bachelor International Studies als bekostigde opleiding te verzorgen te Den Haag. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
4 november 2013

onderwerp
nieuwe opleiding
Universiteit Leiden
wo bachelor
International Studies
Den Haag

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Universiteit Leiden om International Studies als bekostigde opleiding te Den Haag te verzorgen.

Beoordelingskader
De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u aan in de bijlage bij dit advies.

ons kenmerk
2013/033

bijlagen
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag
Aanvrager biedt het programma International Studies sinds 2012 aan als afstudeerrichting binnen de bacheloropleiding Liberal Arts & Sciences (LAS) op de campus in Den Haag. Aanvrager is van mening dat de inhoud van het programma International Studies onvoldoende tot zijn recht komt in de huidige vorm van een afstudeerrichting en wil derhalve een volledige nieuwe opleiding realiseren. Aanvrager heeft in 2010, onder de Beleidsregel doelmatigheid 2009, al een aanvraag voor deze opleiding ingediend. Deze aanvraag is afgewezen omdat deze aan geen enkele voorwaarde in de Beleidsregel voldeed. De afwijzing heeft in bezwaar stand gehouden.

Aanvrager betoogt dat de opleiding past in het profiel van de instelling. Aanvrager doet een goed onderbouwd beroep op criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel.

Motivering
Naar mening van de commissie sluit de opleiding aan op de zwaartepunten vastgelegd in de prestatieafspraken met de Minister. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 *Beoordeling art. 13 Beleidsregel*

Aanvrager heeft in haar prestatieafspraken met de Minister 6 profielthema's (zwaartepunten) beschreven. Deze zijn door de Minister erkend. Twee van die onderzoekszwaartepunten zijn 'The Asian Challenge' en 'Global Interactions of Civilization and Languages'. 'The Asian Challenge' wordt gedragen door de faculteiten Geesteswetenschappen, Rechtsgeleerdheid en Sociale Wetenschappen en heeft betrekking op de politieke, maatschappelijke, economische en culturele ontwikkelingen in Azië. Binnen de aangevraagde opleiding International Studies kunnen studenten zich richten op Azië. Het tweede zwaartepunt is een smeltkroes van onderzoek inzake 'area studies', geschiedenis, taalwetenschap, cultuurwetenschap, archeologie, religiewetenschappen, wijsbegeerte en culturele antropologie. De aangevraagde opleiding sluit aan op dit zwaartepunt.

Verder heeft aanvrager in de prestatieafspraken o.a. vastgelegd dat zij het onderwijsaanbod op de Campus Den Haag wil uitbreiden en profileren in de richting van Maatschappijwetenschappen en Rechtsgeleerdheid en dat zij verdere internationalisering van het onderwijs, o.a. middels een 'international classroom', wil bevorderen. De aanvraag sluit ook aan op deze voornemens in de prestatieafspraken.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op de zwaartepunten vastgelegd in de prestatieafspraken met de Minister. Dit heeft als gevolg dat wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel, tenzij naar het oordeel van de Minister ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden die in deze behoefte kunnen voorzien.

Beoordeling criterium a art. 6 Beleidsregel

Aanvrager heeft de noodzaak tot uitbreiding van het landelijk aanbod beargumenteerd aan de hand van een gedetailleerde vergelijking van het curriculum van International Studies met het landelijk bestaande aanbod; zowel het aanbod van de eigen instelling als dat van alle andere universiteiten in Nederland. Uit deze vergelijking komt naar voren dat International Studies duidelijk overlap vertoont met 'area studies' opleidingen als Latijns-Amerikastudies en Japanstudies. Een groot verschil is dat deze laatste opleidingen zich richten op één regio en één of enkele talen, terwijl International Studies in de basis breder is en bovendien vergelijkend onderzoek doet naar regio's onderling. International Studies is ook verwant aan de opleiding International Relations and International Organisation van de RUG, maar waar deze laatste de nadruk legt op recht en politiek ligt het zwaartepunt van de Leidse opleiding bij cultuur. De wo bachelors European Studies van Maastricht University en Amsterdam kenmerken zich door een klemtoon op ontwikkelingen in Europa, terwijl Leiden verder kijkt dan de grenzen van dit continent. De opleiding Taal- en Cultuurstudies van Universiteit Utrecht heeft minder inhoudelijke focus dan International Studies en in vergelijking met de Liberal Arts & Sciences opleidingen ontbreekt bij International Studies duidelijk de Sciences component.

De commissie concludeert dat de opleiding nieuw is en noodzakelijk ter uitbreiding van het landelijk onderwijsaanbod vanwege het vergelijkende perspectief en de unieke diversiteit aan kennis van talen en culturen die binnen deze instelling aanwezig is. De aanvraag voldoet aan criterium a.

pagina 3 van 6 Wel vraagt de commissie uw aandacht voor de naamgeving van deze opleiding. De naam 'International Studies' is weinig specifiek en geeft geen duidelijk beeld van de inhoud van de opleiding. Dit maakt het voor toekomstige studenten en werkgevers moeilijk om te beoordelen welke kennis en vaardigheden er schuilgaan achter een bachelordiploma International Studies. Een naam als 'international affairs' of 'comparative area studies' zou meer recht doen aan de inhoud van de opleiding.

Beoordeling criterium b art. 6 Beleidsregel

Aanvrager heeft de behoefte aan deze opleiding gekenschetst als een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Aangezien het een wo bacheloropleiding betreft en het merendeel van de bachelors (80% volgens alumnionderzoek van aanvrager) nog een masteropleiding zal volgen heeft de arbeidsmarktbehoefte met name betrekking op het perspectief voor afgestudeerden van masteropleidingen die door bachelors International Studies gekozen kunnen worden. Aanvrager geeft aan dat afgestudeerden terecht kunnen in functies bij de overheid (o.a. beleidsmedewerker of diplomatieke dienst), bij (internationale) bedrijven, NGO's en in de internationale dienstverlening.

In het rapport Duurzame Geesteswetenschappen wordt opgemerkt dat de arbeidsmarkt voor afgestudeerde geesteswetenschappers minder slecht is dan vaak wordt gedacht; 66% van de afgestudeerden heeft binnen een maand een baan en 10% is langer dan een half jaar werkloos (Duurzame Geesteswetenschappen p. 17 en 52). Aanvrager heeft verder rapporten van SEO en ROA aangeleverd waaruit blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden in de Geesteswetenschappen (iets) zijn verbeterd, met name vanwege de vrij hoge vervangingsvraag in de sector taal- en cultuurwetenschappen (SEO Studie en Werk 2012 en 2013, vergelijk p. 21 en p. 25 en ROA, de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep, p. 49). Ook uit de WO Monitor en het arbeidsmarktonderzoek dat aanvrager zelf onder alumni heeft laten uitvoeren blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven relatief gunstig zijn (onderzoek van de Universiteit Leiden onder masters geesteswetenschappen p. 3: van de 839 alumni die hebben deelgenomen aan het onderzoek heeft 62% een betaalde baan, 26% studeert, 8% is werkzoekend, 2% doet onbetaald werk en 2% is niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt). Dit geldt in het bijzonder voor studenten die tijdens de opleiding relevante werkervaring hebben opgedaan. Aanvrager geeft aan dat zij om die reden stagelopen tijdens de bacheloropleiding stimuleert en bovendien een cursus Practising International Studies aanbiedt die studenten helpt zich goed voor te bereiden op de beroepspraktijk.

Tenslotte heeft aanvrager de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van twee wo bacheloropleidingen International Studies in het buitenland aangeleverd. Deze opleidingen komen sterk overeen met de voorgenomen opleiding en omdat deze al langer bestaan zijn er data bekend over de arbeidsmarktpositie van alumni. Ook uit die vergelijking blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven vrij gunstig zijn. Overigens werkt een groot deel van deze alumni bij NGO's en andere internationale bedrijven en organisaties. Aanvrager verwacht dat voor de alumni van de aangevraagde opleiding hetzelfde zal gelden.

pagina 4 van 6 MA International Affairs: Comparative and Regional Studies (CRS), School of International Service, American University

	2011	2012
Employed	85%	80%
Pursuing Advanced Degree	2%	2%
Fulfilling other plans	2%	5%
Seeking	11%	13%

BA International Studies, Goldsmiths University of London

Go on to work and/or study	90%
Now working	65%
Doing further study	20%
Studying and working	5%
Unemployed	0%
Other	10%

De maatschappelijke behoefte heeft aanvrager beschreven aan de hand van een nota van het Ministerie van Buitenlandse Zaken over de modernisering van de Nederlandse diplomatie. Deze nota is op 8 april 2011 aan de Tweede Kamer aangeboden (referentie DGES-06/2011). In deze nota is aangegeven dat de Nederlandse diplomatie flexibeler en moderner ingericht moet worden. Daartoe zullen o.a. enkele consulaten sluiten, andere nieuwe consulaten worden ingericht en zal het personeel worden geschoold op het gebied van talen en culturen. Bovendien wordt gestreefd naar meer instroom van jonge werknemers in de diplomatieke dienst. De commissie heeft het departement van Buitenlandse Zaken verzocht haar mening te geven over de stelling dat de aangevraagde opleiding kan bijdragen aan de modernisering van de diplomatieke dienst. Het departement heeft laten weten dat in het kader van deze modernisering vooral gedacht wordt aan permanente educatie en verdieping voor beleidsmedewerkers die reeds werkzaam zijn op de diverse internationale beleidsterreinen. Buitenlandse Zaken verkent op dit moment op welke wijze men de professionalisering het beste vorm kan geven en de Universiteit Leiden (Campus Den Haag) zal waarschijnlijk bij deze verkenning betrokken worden. De commissie concludeert dat de onderhavige aanvraag niet rechtstreeks beantwoordt aan een behoefte die voortkomt uit de modernisering van de diplomatieke dienst, maar dat deze opleiding daar mogelijk in de toekomst wel aan kan bijdragen.

De commissie concludeert dat de aanvraag tegemoet komt aan een behoefte op de arbeidsmarkt en wellicht op termijn aan een maatschappelijke behoefte. De aanvraag voldoet aan criterium b van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c art. 6 Beleidsregel

Aangezien de aanvraag aansluit op de zwaartepunten vastgelegd in de prestatieafspraken met de Minister wordt aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel, tenzij naar het oordeel van de Minister ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden die in deze behoefte kunnen voorzien.

pagina 5 van 6 Aanvrager heeft een gedetailleerd overzicht geleverd van de ontwikkelingen in instroom bij vergelijkbare opleidingen. Hieruit blijkt dat de brede bacheloropleidingen in de sector geesteswetenschappen groeien terwijl de smalle bacheloropleidingen iets krimpen. Onder 'breed' vallen de Liberal Arts & Sciences opleidingen, International Studies, Taal- en Cultuurstudies, Europese Studies en International Relations and Organisation. De daadwerkelijke belangstelling is mogelijk groter dan de zichtbare groei omdat enkele instellingen een capaciteitsbeperking hanteren.

Soort	2009	2010	2011	2012
Area studies (smal)	1.625	1.471	1.229	1.194
Brede opleidingen	1.928	1.939	1.848	2.359

Bron: 1cyferHO, aangeleverd door aanvrager.

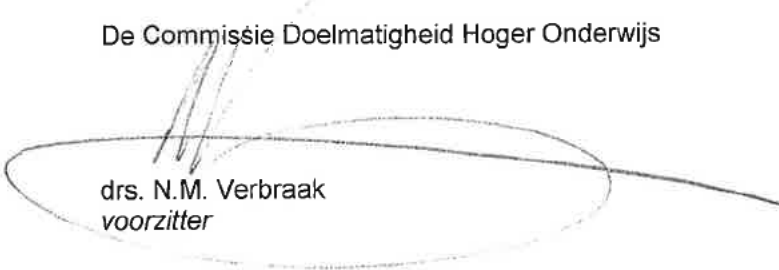
Verder blijkt uit het advies inzake de Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen van het Regieorgaan Geesteswetenschappen (overgenomen door de Staatssecretaris, brief HO&S/225972) dat er behoefte is aan verbreding van de alfaopleidingen; kleine specialistische opleidingen kunnen ondergebracht worden in enkele bredere en zo kan deze kennis behouden blijven. Dit advies kan als sectorplan worden beschouwd. Als aanvrager voornemens is kleine letterenopleidingen te sluiten en deze onder te brengen in International Studies, dan sluit dit initiatief aan op de doelstellingen van de herordering in de geesteswetenschappen.

Tijdens de zienswijzeprocedure zijn geen bezwaren ingediend tegen deze aanvraag. Wel adviseert Maastricht University om bij International Studies ook een capaciteitsbeperking te hanteren, zoals ook tijdens een overleg met de Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden en Maastricht University was besproken.

De commissie concludeert dat er in het landelijk bestaande onderwijsaanbod ruimte is voor deze opleiding. De aanvraag voldoet aan criterium c van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 14 oktober 2012 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan criteria a, b en c in artikel 6 van de Beleidsregel. Indien de opleiding niet past in het profiel van de instelling moet de opleiding bovendien voldoen aan de aanvullende criteria in artikel 13 lid 1 sub a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaan aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding.

Indien de voorgenomen opleiding niet past in het profiel van de instelling¹ dient het instellingsbestuur aan te tonen dat is voldaan aan de criteria in artikel 13 lid 1 sub a en b. Volgens de criteria a en b dient de instelling aan te tonen dat werkgevers op landelijk of brancheniveau behoefte hebben aan deze opleiding en dat er geen andere instelling met een meer passend profiel in staat is deze opleiding te verzorgen.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.